

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi rikoslain 16 luvun 13 §:n
ja 40 luvun 1 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan lahjomista ja lahjoman vastaanottamista koskevia rikoslain säännöksiä muutettaviksi siten, että ne koskisivat myös julkisyhteisöjen palveluksessa työsuhteessa olevia työntekijöitä.

Ehdotettu laki on tarkoitus saattaa voimaan heti sen jälkeen kun eduskunta on sen hyväksynyt.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja muutoksen syyt

Rikoslain 40 luvun 1 §:n (585/46) mukaan rangaistaan virkamiestä, joka jostakin virkatoimestaan ottaa, itselleen edustaa tai vaatii lahjoman tai muun oikeudettoman hyvikkeen. Rikoslain 16 luvun 13 §:n (585/46) mukaan taas rangaistaan sitä, joka virkamiehelle tai muulle 16 luvun 1 §:ssä tarkoitettulle henkilölle jostakin virkatoimesta antaa, lupaa tai tarjoaa lahjoman tai muun oikeudettoman hyvikkeen.

Rikoslain 2 luvun 12 §:ssä on määritelty ne henkilöt, joihin rikoslain virkamiehiä koskevia säännöksiä on sovellettava. Sen mukaan:

”Virkamieheksi sanotaan tässä laissa valtion virkamiehet, samoin ne, jotka ovat asetetut hoitamaan kaupunkien, kauppalaisten, maalaiskuntien, seurakuntien tai muiden yhteisöjen tahi esivallan vahvistamien yleisten laitosten tahi säästöjen asioita, sekä ne virka- ja palvelusmiehet, jotka ovat sellaisten virka- tahi hallintokuntien käskynalaiset, ynnä muut, jotka ovat määrättyt tahi valitut julkiseen toimeen tai julkista asiasta toimittamaan.”

Säännös on aiheuttanut runsaasti tulkintaon-

gelmia, jotka oikeuskäytäntö on ratkaissut vain osaksi. Virkamiehet voidaan jakaa kolmeen ryhmään seuraavasti:

a) *Julkisoikeudellisten yhteisöjen virka- ja luottamusmiehet*

Näyttäisi selvältä, että kaikki valtion, kuntien ja muiden julkisoikeudellisten yhteisöjen virkamiehet ovat myös rikosoikeudellisessa merkityksessä virkamiehiä. Virkamiehiä rikosoikeudellisesti ovat myös mainittujen julkisyhteisöjen luottamusmiehet. Oikeustieteellisen kirjallisuuden ohella tämä kanta ilmenee muun muassa korkeimman oikeuden (KKO) ratkaisusta, jossa Helsingin kaupungin liikennelaitoksen raitiovaunun rahastaja katsottiin rikosoikeudellisesti virkamieheksi ei niinkään hänen tehtävänsä vaan nimenomaan hänen virkasuhteensa vuoksi (KKO:n tiedonanto 12 vuodelta 1949). Luottamusmiehiä koskevista oikeuskäytännön ratkaisuista voidaan mainita korkeimman oikeuden ratkaisu, jossa kunnanvaltuuston puheenjohtaja tuomittiin virkarikoksesta (KKO:n tiedonanto 66 vuodelta 1965).

b) *Yleisten laitosten tai "säästösten" asioita hoitamaan asetetut*

Jossakin määrin on tulkinnanvaraista, keitä ovat ne, "jotka ovat asetetut hoitamaan esivallan vahvistamien yleisten laitosten tai säästösten asioita". "Säästökset" tarkoittavat lähinnä säätiöitä. Ongelmana on, milloin laitosta voidaan pitää esivallan vahvistamana ja minkälaista laitosta on pidettävä yleisenä laitoksena. Oikeustieteessä esitetyn tulkinnan mukaisesti voitaneen katsoa, että ainakin laitokset, jotka on perustettu tai joiden toiminta on säännelty erityislailla, ovat "esivallan vahvistamia". Yleisiä laitoksia ovat myös kaikki julkisoikeudelliset laitokset.

c) *Julkiseen toimeen tai julkista asiaa toimittamaan määrätty*

Tulkinnallisesti vaikein on kysymys henkilön rikosoikeudellisesta virkamiesvastuusta sillä perusteella, että hänet on määrätty julkiseen toimeen tai julkista asiaa toimittamaan. Osana tätä tulkintaongelmaa on kysymys, voidaanko julkisyhteisöön työsuhteessa olevaa pitää rikosoikeudellisesti virkamiehenä.

Oikeustieteellisessä kirjallisuudessa on suhteellisen yksimielisesti esitetty kanta, jonka mukaan julkisoikeudelliseen yhteisöön yksityisoikeudellisessa työsuhteessa olevia ei voida pitää rikoslain 2 luvun 12 §:n tarkoittamina virkamiehinä. Korkeimman oikeuden ratkaisukäytännöstä ei löydy tapauksia, joissa oikeustieteellisessä kirjallisuudessa esitetyn kannan mukaan syytettyä ei olisi pidetty virkamiehenä nimenomaan sillä perusteella, että hän oli työsuhteessa julkisoikeudelliseen yhteisöön. Niissä ratkaisuissa, joissa työsuhteessa julkisyhteisöön ollutta henkilöä, esimerkiksi tie- ja vesirakennushallinnon työnjohtajaa, ei ole pidetty virkamiehenä, kysymys on ollut sen laatuudesta työstä, ettei sitä voida pitää "julkisen asian toimittamisena". Sen sijaan yksityisoikeudellisen yhdistyksen työntekijä on katsottu virkamieheksi puheena olevalla perusteella (KKO:n tiedonanto 55 vuodelta 1953).

Lain sanamuoto sinänsä ei näyttäisi asettavan estettä sellaiselle tulkinnalle, että julkisyhteisöön työsuhteessa oleva katsottaisiin rikosoikeudellisessa mielessä virkamieheksi, jos kyseisen työntekijän tehtäviin kuuluu "julkisen asian toimittaminen".

Oikeustieteessä esiintyvä vallitseva kanta näyttäisi olevan peräisin vuosisadan vaihteen aikaisesta kirjallisuudesta. Silloin työsuhteisen työntekijän ja virkamiehen oikeudellisen aseman ero oli

nykyistä jyrkempi. Erot virka- ja työsuhteen alkamisessa ja erot eri työntekijäryhmien oikeudellisessa asemassa suhteen kestässä ovat kaventuneet ja irtisanomissuoja on samanlaistunut. Virkasuhteisen ja työsuhteisen henkilöstön tehtävien väliset erot ovat myös vähentyneet. Vuosisadan alussa ei työsuhteessa valtioon tai kuntiin ollut henkilöstöä, jonka olisi voinut katsoa "toimittavan julkista asiaa". Tämän vuoksi oikeustieteessä on ilmeisesti jäänyt pohtimatta, voisiko työsuhteinen henkilö tehtäviensä laadun vuoksi olla rikoslain 2 luvun 12 §:n tarkoittama virkamies.

Valtion ja kuntien palveluksessa olevan työsuhteisen henkilöstön määrä on kasvanut. Nykyisin työsuhteista henkilöstöä on lähes yhtä paljon kuin virkasuhteista. Tähän kasvuun ovat vaikuttaneet ennen kaikkea muut kuin itse tehtävien luonteeseen liittyvät syyt. Virkasuhteisen henkilöstön kasvua on pyritty tietoisesti rajoittamaan. Tämä on merkinnyt, että lisääntyvien tehtävien edellyttämää henkilöstöä on otettu nimenomaan työsuhteeseen. Työsuhde on myös tarjonnut virkasuhdetta joustavammat mahdollisuudet palkkajärjestelyihin. Nykyisin voidaan julkisyhteisöjen piiristä osoittaa lukuisia tilanteita, joissa samoissa tehtävissä on sekä työsuhteisia että virkasuhteisia työntekijöitä.

Olenneaisin muutos sitten rikoslain säätämisen on kuitenkin julkisen vallan tehtävien laajentuminen ja monipuolistuminen. Julkishallinnon toiminta ei enää ole voittopuolisesti yksityiseen kansalaiseen kohdistuvaa vallan käyttöä. Erityisen tärkeitä ovat nykyisin valtion tehtävät elinkeinoelämän ohjailussa. Yhä keskeisemmäksi on lisäksi tullut julkisen kulutuksen ja julkisten laitosten hankintojen merkitys kansantaloudessa. Näin julkisen vallan käytössä korostuvat nykyisin julkishallinnon (valtion) ja elinkeinoelämän väliset suhteet. Myös näissä suhteissa julkista valtaa edellytetään käytettävän samalla tavalla objektiivisesti kuin yksityisiin kansalaisiin nähden.

Julkisen vallan taloudelliset tehtävät ovat tuoneet esiin uudenlaatuisia lahjomistapauksia, jotka liittyvät juuri kuvattuihin julkisen vallan ja elinkeinoelämän suhteisiin. Erityisesti julkisia hankintoja koskevia päätöksiä valmistelemissa on usein työsuhteista henkilöstöä. Tutkittavana on parhaillaan tapauksia, joissa epäillään, että eräisiin valtioon tai kuntiin työsuhteessa oleviin henkilöihin on pyritty vaikuttamaan lahjuksilla.

Edellä kuvatuista syistä kysymys valtion ja kuntien työsuhteisen henkilöstön kuulumisesta rikoslain virkamieskäsitteen piiriin sekä lahjomisrikosta koskevien säännösten ulottaminen koske-

maan myös työsuhteista henkilöstöä on tullut ajankohtaiseksi nimenomaan lahjomisrikosten yhteydessä.

Jos valtion ja kuntien sekä muiden julkisyhteisöjen työsuhteisia työntekijöitä ei rinnastettaisi virkamiehiin, ei heille tarjotusta tai heidän vastaanottamastaan lahjomasta voitaisi yleensä tuomita rangaistusta. Poikkeuksena olisivat ainoastaan niiden valtion ja kuntien liikelaitosten työntekijät, joihin voitaisiin soveltaa sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annettua lakia (1061/78). Sen 5 §:n säännösten mukaan on elinkeinonharjoittajan palveluksessa olevan lahjominen ja lahjoman vastaanottaminen elinkeinonharjoittajan palveluksessa kiellettyä. Kiellon rikkomisesta on säädetty rangaistus 10 §:n 2 ja 3 momentissa. Säännös voi koskea myös julkisyhteisöjen toimintaa, jos se rinnastuu yksityiseen elinkeinotoimintaan. Sellaisia liikelaitoksia, joita mainittu säännös voisi koskea, ovat esimerkiksi posti ja kunnallinen liikennelaitos.

Myöskään rikoslain 38 luvun 1 §:ssä (498/72) rangaistavaksi säädetty epärehellisyys ei soveltuisi ainakaan kaikkiin lahjomistapauksiin, koska sen tunnusmerkistössä edellytetään, että päämiehelle on tahallisesti aiheutettu vahinkoa. Muuten ilmeisesti työsopimussuhteista julkisyhteisön työntekijää voitaisiin usein pitää säännöksessä tarkoitettuna asiamiehenä.

Lahjoman tarjoaminen julkisyhteisön työsuhteiselle työntekijälle, jonka tehtäviin kuuluu ”julkisen asian toimittaminen” rinnastuu moraaliselta moitittavuudeltaan virkamiehen lahjomiseen. Samoin lahjoman vastaanottamisen moitittavuudessa ei voida nähdä eroa virkasuhteisen ja työsuhteisen julkishallinnon työntekijän välillä.

Edellä on todettu, että rikoslain 2 luvun 12 §:ää ei välttämättä olisi syytä tulkita niin, että se ei koskisi sellaisia työsuhteisia työntekijöitä, joiden tehtävänä on ”toimittaa julkista asiata”. Toisaalta tulkinnalla ei voitaisi lahjomisrikosten rangaistavuutta ulottaa kaikkiin julkishallinnon työsuhteisiin työntekijöihin. Lahjoman vastaanottaminen virkasuhteisena ja virkasuhteisen lahjominen ovat rangaistavia virkamiehen tehtävien laadusta riippumatta. Tämän vuoksi myöskään työsuhteisen henkilöstön kohdalla ei ole syytä tehdä eroa tehtävien laadun perusteella. Epäkohdan korjaaminen edellyttää lainmuutosta, joka samalla selventäisi edellä käsiteltyjä tulkintaongelmia.

2. Valmisteluvaiheet

Virkarikoksia koskeva uudistustyö on ollut vireillä kahdessakin toimitelmässä. Rikosoikeuskomitean mietinnössä (komiteamietintö 1976:72) ehdotetaan virkarikosten lajeja vähennettäväksi nykyisestäään. Virkarikoksina rangaistaisiin ainoastaan teot, jotka merkitsevät viran tai julkisen tehtävän suoman vallan tai luottamuksen väärinkäyttöä. Yleisestä virkarikoksisuudesta luovuttaisiin. Huolimattomuudesta tai taitamattomuudesta tehdyt virkavirheet käsiteltäisiin pelkästään hallinnollisessa kurinpitomenettelyssä.

Rikosoikeuskomitea ehdotti virassa ja julkisessa tehtävässä tehtyjä rikoksia koskevaan lukuun otettaviksi lahjuksen ottamista, lahjomista ja lahjusrikkomusta koskevat rangaistussäännökset. Nämä samoin kuin muutkin luvun säännökset koskisivat kaikkia julkisessa palveluksessa olevia tai julkista tehtävää suorittavia. Niitä siis komitean nimenomaisen maininnan mukaisesti sovellettaisiin myös työsuhteisiin henkilöihin.

Julkishenkilöstön oikeusasemakomitean I osamietinnössä (komiteamietintö 1979:26) ehdotetaan virkamieslainsäädännön kokonaisuudistusta, jolla pyritäisiin yhtenäistämään eri virkamiesryhmien oikeudellista asemaa. Komitea ehdotti huomattavia muutoksia nykyisiin virkarikossäännöksiin, muun muassa virkarikosten määrää supistuksi.

Julkishenkilöstön oikeusasemakomitean ehdottamat virkarikossäännökset eivät yleensä koskisi työsuhteessa olevia työntekijöitä. Komitea kuitenkin ehdotti, että lahjoman ottaminen ja salassapitovelvollisuuden rikkominen olisivat rangaistavia myös silloin kun niihin on syyllistynyt julkisyhteisöön työsuhteessa oleva työntekijä. Lahjoman ottamisesta julkisyhteisön työntekijänä olisi oma rangaistussäännös. Rangaistusasteikko olisi lievempi kuin lahjoman ottamisesta virkamiehenä. — Komitea ehdotti myös rikoslain 2 luvun 12 §:n sanamuotoa selvennettäväksi.

Virkarikoksia koskevien säännösten uudistustyö on vireillä oikeusministeriön työryhmässä, joka asetettiin keväällä 1983.

Eduskunnan perustuslakivaliokunta on pitänyt kiireellisenä lainmuutosta, jolla eräät virkarikoksia koskevat rangaistussäännökset ulotettaisiin koskemaan myös työsopimussuhteessa julkisyhteisöön olevaa henkilöstöä (mietintö n:o 31/1982 vp.).

Tämä esitys on valmisteltu virkatyönä oikeusministeriössä.

3. Ehdotetut muutokset

Julkishenkilöstön oikeusasema samoin kuin virkarikoksia koskevat säännökset ovat kokonaisuudessaan huomattaviin muutoksiin tähtäävän valmistelutyön alaisina. Sen vuoksi on tässä yhteydessä tarpeellinen osittaisuudistus syytä rajoittaa vain siihen, että lahjomisrikoksia koskevia säännöksiä muutetaan niin, että niissä julkisyh-

teisön palveluksessa oleva työsuhteinen työntekijä rinnastetaan virkamieheen. Muutoksella ei puuttuttaisi rikoslain 2 luvun 12 §:ssä säädettyyn virkamiehen määritelämään. Myöskään lahjomisrikosten tunnusmerkistöihin ja rangaistuksiin ei ehdotettaisi varsinaisia muutoksia. Niissä suoritettaisiin lähinnä vain teknisluonteisia tarkistuksia. Ehdotetut muutokset toteutettaisiin muuttamalla rikoslain 16 luvun 13 § ja 40 luvun 1 §.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotus

16 luvun 13 §. Pykälän nykyisessä 1 momentissa on säädetty rangaistavaksi lahjoman tai muun oikeudettoman hyvikkeen antaminen, lupaminen tai tarjoaminen jostakin virkatoimesta rikoslain 2 luvun 12 §:ssä tarkoitetulle virkamiehelle tai muulle 16 luvun 1 §:ssä mainitulle henkilölle.

Aikaisemmin mainituista syistä 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että rangaistavaksi säädettäisiin myös valtioon, kuntaan, seurakuntaan tai muuhun 2 luvun 12 §:ssä tarkoitettuun julkisoikeudelliseen yhteisöön tai laitokseen työsuhteessa olevan henkilön lahjominen. Momenttiin otettaisiin tältä osin viittaus myös muutettavaan 40 luvun 1 §:ään.

Rikoslain 16 luvun 1 §:ssä, johon nyt käsiteltävässä 13 §:ssä on viitattu, on virkamiehen väkivaltaista vastustamista koskeva rangaistussäännös. Sen mukaisen rikosoikeudellisen suojan saavat rikoslain 2 luvun 12 §:ssä tarkoitettujen virkamiesten lisäksi myös eräät muut henkilöt. Noita henkilöitä 16 luvun 1 §:n mukaan ovat ne, jotka on määrätty tai valittu avustamaan julkisessa toimituksessa tai tilaisuudessa, esimerkiksi ulosottomiehellä ulosottotoimituksessa mukana oleva todistaja, tai jotka muuten ovat virkamiehen apuna tämän suorittaessa virkatehtävää, kuten rikoslain 3 luvun 8 §:ssä tarkoitettussa hätävarjelutilanteessa poliisimiestä avustanut henkilö. Lisäksi noita henkilöitä ovat palvelusta toimittavat sotilaat.

Etenkin sen jälkeen kun 16 luvun 1 § rikoslain muuttamisesta annetulla lailla (621/67) ulotettiin koskemaan jopa virkamiehen apuna sattumalta toiminutta, viittaus 1 §:ään ei vastaa enää niitä tavoitteita, joita lahjominen rangaistavuutta

koskevalle säännökselle tulisi asettaa. Sen vuoksi ja kun puheena olevissa pykälissä on kysymys kovin erilaisista suojelukohteista, sanotusta viittauksesta ehdotetaan luovuttavaksi. Lahjomisrikosten rangaistavuuden kannalta näyttäisi riittävän, että 13 §:n 1 momenttiin tältä osin otettaisiin vain palvelusta toimittavan sotilaan lahjomista koskeva säännös.

Lahjoman ja virkamiehen toiminnan välistä yhteyttä kuvaamaan on nykyisin käytetty sanontaa "jostakin virkatoimesta". Mainittu sanamuoto voi antaa aiheen käsitykseen, että rangaistavuuden edellytyksenä olisi lahjoman antaminen jostakin määrätystä virkatoimesta. Jo vakiintuneessa oikeuskäytännössä ei kuitenkaan näin ole katsottu, vaan on pidetty riittävänä, että lahjoma liittyy viran toimittamiseen yleensä. Koska vanhan sanamuodon käyttäminen uudistetussa säännöksessä voisi aiheuttaa väärinkäsityksiä ja koska virkatoimesta puhuminen ei ole täsmällistä muissa palvelussuhteissa kuin virkasuhteessa, sanonta ehdotetaan muutettavaksi "toiminnasta palvelussuhteesta". Palvelussuhteella käsitettäisiin tässä yhteydessä myös luottamusmiessuhdetta.

Rikoslain 2 luvun 3 §:n (613/74) säännös huomioon ottaen lahjomisesta voidaan nykyisin tuomita vankeutta enintään neljä vuotta. Lieventävien asianhaaran vallitessa tehdystä lahjomisesta on säädetty sakkorangaistus. Vastaavan suuruisen enimmäisrangaistus on säädetty esimerkiksi törkeistä varallisuusrikoksista, kuten törkeästä varkaudesta ja törkeästä veropetoksesta. Lievimistä varallisuusrikoksista on vastaavasti säädetty rangaistukseksi sakkoa. Lahjomisesta säädettyjen rangaistusuhkien muuttamiseen ei siten näytä olevan aihetta. Säännös ehdotetaan kuitenkin muutettavaksi nykyistä kirjoitustapaa vastaavaksi. Siten sanonnan "jos asianhaarat ovat lieventä-

vät" sijasta ehdotetaan käytettäväksi sanontaa "jos rikos on vähäinen". Rikokselle ehdotetaan annettavaksi myös nimi, *lahjominen*.

Pykälän 2 momentin lahjoman menettämistä koskevaa säännöstä ei ehdoteta asiallisesti muutettavaksi. Se olisi kuitenkin muutettava nykyistä kirjoitustapaa vastaavaksi.

40 luvun 1 §. Pykälän 1 momentissa on säädetty rangaistus virkamiehelle, joka jostakin virkatoimestaan ottaa, itselleen edustaa tai vaatii lahjoman tai muun oikeudettoman hyvikkeen. Aikaisemmin esitetyllä perusteella pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että myös lahjoman ottaminen valtioon, kuntaan, seurakuntaan tai muuhun rikoslain 2 luvun 12 §:ssä tarkoitettuun julkisoikeudelliseen yhteisöön tai laitokseen työsuhteessa olevana henkilönä saatettaisiin rangaistuksen alaiseksi. Säännös tästä ehdotetaan otettavaksi pykälän 2 momentiksi. Puheena olevaa rangaistussäännöstä ei ulotettaisi koskemaan kaikkien 2 luvun 12 §:ssä tarkoitettujen "esivallan vahvistamien yleisten laitosten tahi sääätösten" työntekijöitä, vaan ainoastaan julkisoikeudellisten yhteisöjen työntekijöitä. Rajausta, jolla ei ole käytännössä sanottavaa merkitystä, on perusteltu tulkintavaikeuksien vähentämiseksi.

Samoin perustein kuin 16 luvun 13 §:ään on ehdotettu ehdotetaan lahjoman ja palvelussuhteeseen kuuluvien tehtävien hoidon välistä yhteyttä kuvattavaksi vastaavasti sanonnalla "toiminnastaan palvelussuhteesta", mitä sanontaa käytettäisiin myös pykälän 2 momentissa.

Pykälän 1 momentissa tarkoitettua rikoksesta on nykyisin säädetty rangaistukseksi viraltapano, minkä lisäksi virkamies on tuomittava, jos siihen

katsotaan olevan syytä, vankeuteen enintään neljäksi vuodeksi. Jos asianhaarat ovat lieventävät, virkamies on tuomittava erotettavaksi viran toimittamisesta tai sakkorangaistukseen. Viraltapanoa ei nykyisin voida enää pitää niin ankarana seuraamuksena, että se olisi riittävä rangaistus puheena olevasta menettelystä. Sen vuoksi 1 momentin rangaistussäännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että rangaistukseksi säädettäisiin vankeutta enintään neljä vuotta ja lisäksi viraltapano. Siinä tapauksessa, että rikosta voitaisiin pitää vähäisenä, rangaistusseuraamuksena olisi sakko tai virantoimituksesta erottaminen. Samalla rikokselle ehdotetaan annettavaksi nimi, *lahjoman ottaminen virkamiehenä*.

Pykälän 2 momentissa tarkoitettulle rikokselle ehdotetaan nimeksi *lahjoman ottaminen julkisyhteisön työntekijänä*. Rangaistusuhkaksi ehdotetaan enintään neljän vuoden vankeusrangaistusta ja siinä tapauksessa, että rikos on vähäinen, sakkorangaistusta.

Pykälän 2 momentissa nykyisin oleva lahjoman menettämistä koskeva säännös ehdotetaan otettavaksi pykälän 3 momentiksi. Säännöksen kirjoitustapaa ehdotetaan samalla muutettavaksi.

2. Voimaantulo

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan heti kun eduskunta on sen hyväksynyt.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

rikoslain 16 luvun 13 §:n ja 40 luvun 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan rikoslain 16 luvun 13 § ja 40 luvun 1 §, sellaisina kuin ne ovat 19 päivänä heinäkuuta 1946 annetussa laissa (585/46), näin kuuluviksi:

16 luku

Rikoksista julkista viranomaista ja yleistä järjestystä vastaan

13 §

Joka virkamiehelle tai muulle 40 luvun 1 §:ssä tarkoitettulle henkilölle tai palvelusta toimittaval-

le sotilaalle tämän toiminnasta palvelussuhteessa antaa, lupaa tai tarjoaa lahjoman tai muun oikeudettoman hyvikkeen, on tuomittava *lahjomisesta* vankeuteen enintään neljäksi vuodeksi tai, jos rikos on vähäinen, sakkoon.

Lahjoma tai hyvike tai niiden arvo on tuomittava valtiolle menetetyksi.

40 luku

Virkamiesten virkarikoksista

1 §

Jos virkamies toiminnastaan palvelussuhteessa ottaa, itselleen edustaa tai vaatii lahjoman tai muun oikeudettoman hyvikkeen, hänet on tuomittava *lahjoman ottamisesta virkamiehenä* vankeuteen enintään neljäksi vuodeksi ja viraltapan-tavaksi. Jos rikos on vähäinen, rikoksentekijä on tuomittava sakkoon tai erotettavaksi viran toimit-tamisesta.

Jos valtioon, kuntaan, seurakuntaan tai muu-hun 2 luvun 12 §:ssä tarkoitettuun julkisoikeu-

delliseen yhteisöön tai laitokseen työsuhteessa oleva henkilö toiminnastaan palvelussuhteessa ot-taa, itselleen edustaa tai vaatii lahjoman tai muun oikeudettoman hyvikkeen, hänet on tuo-mittava *lahjoman ottamisesta julkisyhteisön työntekijänä* vankeuteen enintään neljäksi vuo-deksi. Jos rikos on vähäinen, rikoksentekijä on tuomittava sakkoon.

Lahjoma tai hyväike tai niiden arvo on tuomit-tava valtiolle menetetyksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 19 .

Helsingissä 2 päivänä joulukuuta 1983

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Oikeusministeri *Christoffer Taxell*

Laki

rikoslain 16 luvun 13 §:n ja 40 luvun 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan rikoslain 16 luvun 13 § ja 40 luvun 1 §, sellaisina kuin ne ovat 19 päivänä heinäkuuta 1946 annetussa laissa (585/46), näin kuuluviksi:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

16 luku

Rikoksista julkista viranomaista ja yleistä järjestystä vastaan

13 §

Joka virkamiehelle tai muulle 1 §:ssä tarkoitetulle henkilölle jostakin virkatoimesta antaa, lupaa tai tarjoaa lahjoman tai muun oikeudettoman hyvikkeen, tuomittakoon vankeuteen tai enintään kolmeksi vuodeksi kuritushuoneeseen taikka, jos asianhaarat ovat lieventävät, sakkoon.

Lahjoma tai hyvike tahi niiden arvo tuomittakoon menetetyksi.

13 §

Joka virkamiehelle tai muulle 40 luvun 1 §:ssä tarkoitetulle henkilölle tai palvelusta toimittavalle sotilaille tämän toiminnasta palvelussuhteessa antaa, lupaa tai tarjoaa lahjoman tai muun oikeudettoman hyvikkeen, on tuomittava lahjomisesta vankeuteen enintään neljäksi vuodeksi tai, jos rikos on vähäinen, sakkoon.

Lahjoma tai hyvike tai niiden arvo on tuomittava valtiolle menetetyksi.

40 luku

Virkamiesten virkarikoksista

1 §

Virkamies, joka jostakin virkatoimestaan ottaa, itselleen edustaa tai vaatii lahjoman tai muun oikeudettoman hyvikkeen, pantakoon viralta ja julistettakoon maan palvelukseen kelvottomaksi sekä tuomittakoon sitä paitsi, jos siihen on syytä, vankeuteen tai enintään neljäksi vuodeksi kuritushuoneeseen. Jos asianhaarat ovat lieventävät, erotettakoon rikoksen tekijä viran toimittamisesta tai rangaistakoon sakolla.

1 §

Jos virkamies toiminnastaan palvelussuhteessa ottaa, itselleen edustaa tai vaatii lahjoman tai muun oikeudettoman hyvikkeen, hänet on tuomittava lahjoman ottamisesta virkamiehenä vankeuteen enintään neljäksi vuodeksi ja viraltapanavaksi. Jos rikos on vähäinen, rikoksenteikijä on tuomittava sakkoon tai erotettavaksi viran toimittamisesta.

Jos valtioon, kuntaan, seurakuntaan tai muuhun 2 luvun 12 §:ssä tarkoitettuun julkisoikeudelliseen yhteisöön tai laitokseen työsuhteessa oleva henkilö toiminnastaan palvelussuhteessa ottaa, itselleen edustaa tai vaatii lahjoman tai muun oikeudettoman hyvikkeen, hänet on tuomittava lahjoman ottamisesta julkisyhteisön työntekijänä vankeuteen enintään neljäksi vuodeksi. Jos rikos on vähäinen, rikoksenteikijä on tuomittava sakkoon.

Voimassa oleva laki

Lahjoma tai hyvike tahi niiden arvo tuomittakoon menetetyksi.

Ehdotus

Lahjoma tai hyvike tai niiden arvo on tuomitava valtiolle menetetyksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 19 .
